

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.181/2019/4.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke
Dr. Gáspár Mónika előadó bíró
Dr. Csőke Andrea bíró

A felperes: Lombard Pénzügyi és Lízing Zártkörűen Működő Részvénytársaság (6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 85-87.)

A felperes képviselője: [REDACTED] (6722 Szeged, Tisza Lajos krt. 85-87.)

Az alperes: [REDACTED]

Az alperes képviselője: Karkosák Ügyvédi Iroda (1015 Budapest, Hattyú u. 16.; ügyintéző: dr. Karkosák Balázs ügyvéd)

A per tárgya: kölcsönszerződésből eredő tartozás megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 73.Pf.635.394/2018/14. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Budapesti XVIII. és XIX. Kerületi Bíróság 4.P.XVIII.21.692/2017/15. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2008. július 29-én deviza alapú kölcsönszerződést kötött az alperessel, amelyben az alperes motorkerékpár megvásárlásának finanszírozására 2.558.400 Ft összegben vállalta kölcsön folyósítását a felperes részére. A kölcsönszerződés tartalmazta egyebek mellett a mértékadó devizanemet (CHF), a havi törlesztőrészletek összegét (29.901 Ft), a törlesztőrészletek számát (120), az összes törlesztőrészlet összegét (3.588.120 Ft). A kölcsönszerződés 8. pontja szerint az alperes a kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolásának módjaként a fix törlesztőrészletekkel rendelkező deviza alapú finanszírozást (fix deviza konstrukció) választotta. Ehhez kapcsolódóan rögzítette a szerződés, hogy a kamatváltozás I. és a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása a futamidő végén történik; a fizetendő kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) esetén a futamidő azonos törlesztő részletek mellett meghosszabbodik. A szerződés 2. pontja szerint az egyedi kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdéseket tartalmazó

Motorker.hit.HIT/2008.07.01. üzletszabályzata a szerződés elválaszthatatlan része. A 3. pontban nyilatkozott az alperest, hogy az üzletszabályzatot átvette, az abban foglaltakat megismerte, megértette, magára nézve kötelezőnek ismeri el.

- [2] Az üzletszabályzat I.16. pontja a mértékadó devizanemről, az I.20. pont az árfolyamról, az I.21. pont a rendkívüli árfolyameseményről, az I.22. pont a mértékadó árfolyamról, az I.23.b. pont a kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) kiszámításáról rendelkezett.
- [3] Az üzletszabályzat V.5. pontja szerint amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem forint, a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, mely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatokat.
- [4] A felperes a 2016. március 7-i nyilatkozatával a kölcsönszerződést az alperes fizetési hátraléka miatt felmondta, és a szerződésből eredő követelés egyösszegű esedékessé tételével felhívta az alperest 3.381.526 Ft megfizetésére.
- [5] A kölcsönszerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggésben a felperes a külön törvényen alapuló elszámolási kötelezettségét teljesítette, az alperes tartozásával szemben a kimutatott 407.744 Ft-ot jóváírta. Az elszámolás felülvizsgálatnak minősül.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

- [6] A felperes a fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban keresetében a felek közti kölcsönszerződés alapján 3.574.480 Ft és járulékai megfizetésében kérte az alperes marasztalását. Kérte egyúttal a kölcsönszerződés érvényesé nyilvánítását 7,11%-os mértékű ügyleti kamat meghatározásával.
- [7] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

- [8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a felek perbeli kölcsönszerződését az ügyleti kamat 7,11%-os mértékben való meghatározásával érvényessé nyilvánította és kötelezte az alperest 3.574.480 Ft tőke és járulékai megfizetésére a felperes felé.
- [9] Határozatának indokolása szerint az alperes szerződésben tett nyilatkozatával megállapítható volt az üzletszabályzat részére megtörtént átadása, ezáltal az, hogy az üzletszabályzat részévé vált a kölcsönszerződésnek [Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205/B. § (1) bekezdés]. Megalapozatlannak találta a bíróság az alperesnek a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt) 213. § (1) bekezdés a), b) és c) pontjaira alapított semmisségi kifogását, mivel a kölcsönszerződés egyedi rendelkezései és az üzletszabályzat megjelölt feltételei összevetésével a szerződésben forintban megjelölt kölcsönösszeg devizában is meghatározottnak minősült, megállapítható volt a szerződés kellő tartalma a díjak, költségek viselése körében is. A felek megállapodtak a kölcsön deviza alapú elszámolásában, ezáltal az árfolyamkockázat viselése nem függött további feltételtől vagy tájékoztatástól. A kamat fizetésére is kiterjedő megállapodás abban jelentkező hibája, hogy az ügyleti kamat éves százalékos mértékét a szerződés nem tartalmazta, utólag orvosolható volt.
- [10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította.
- [11] A jogerős ítélet indokolása szerint a másodfokú bíróság az árfolyamkockázattal összefüggő tájékoztatás megítélésében nem értett egyet az elsőfokú ítélet indokaival. Tekintetbe véve, hogy a perbeli szerződéshez kapcsolódóan kockázatfeltáró nyilatkozat aláírására nem került sor, a meghallgatott tanúk pedig nem emlékeztek a szerződéskötés során elhangzottakra, egyedül az üzletszabályzat rendelkezései voltak értékelhetők a tájékoztatás megfelelőségéhez. Az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseire utalással kiemelte az ítélet az üzletszabályzat normál devizakonstrukciót (I.6. pont), havi fix konstrukciót (I.7. pont), futamidőt (I.8. pont),

törlesztőrészletet (I.15. pont), mértékadó devizanemet (I.16. pont), mértékadó kamatlábat (I.17. pont), kalkulációs kamatlábat (I.18. pont), rendkívüli árfolyameseményt (I.21. pont), mértékadó árfolyamot (I.22. pont), kamatváltozás II.-t (árfolyamváltozás) (I.23.b. pont) szabályozó kikötéseit, valamint a IV.6. és az V.5. pontban írt rendelkezéseket. Mindezek egybevetett értékelésével megállapította a törvényszék, hogy az árfolyamváltozásból fakadó kockázat fogyasztó általi mérlegelését megnehezítette, hogy a devizakonstrukcióval kapcsolatos rendelkezéseket a felperes egymástól elszigetelten, az üzletszabályzat különböző fejezeteiben rögzítette, ezáltal a releváns kikötések összefüggései nehezen áttekinthetők. Megjegyezte ezen felül, hogy a felperes üzletszabályzata az árfolyamváltozást megtevesztően a kamatváltozás II. fogalmi körében definiálja.

- [12] A törvényszék álláspontja szerint az üzletszabályzat vizsgált tartalma nem teljesíti az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdésében írtakat, ezen felül tisztességtelennek is minősül az rPtk. 209. § (4) bekezdése alapján. Az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatásnak fogyasztói kölcsönszerződés esetén ugyanis meg kellett felelnie a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 4. cikk (2) bekezdésében írt világos és érthető megfogalmazás követelményének, miként azt az Európai Unió Bírósága a C-186/16. és a C-51/17. számú ítéleteiben értelmezte. Adott ügyben a felek közti szerződéshez kapcsolódó tájékoztatás az ismertetett elvárásnak nem felelt meg, a felperes pénzügyi intézményként nem nyújtott elegendő tájékoztatást a kölcsönfelvevő számára ahhoz, hogy tájékozott és megalapozott döntést hozzon. Az alperes fogyasztóként a kapott tájékoztatás alapján nem került abba a helyzetbe, hogy felismerje a nemzeti fizetőeszköznek a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest bekövetkező leértékelődésén felül azt, hogy a feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire milyen gazdasági következménye van. Az üzletszabályzat árfolyamkockázatra vonatkozó feltételei tisztességtelenségét eredményezi, hogy az átlagos fogyasztó számára nem világosak, nem érthetőek.
- [13] Az árfolyamkockázat fogyasztóra hárítása a szerződés elsődleges tárgyához tartozik, a főszolgáltatás része, ezért tisztességtelensége a teljes szerződés érvénytelenségéhez vezet.
- [14] A másodfokú bíróság felhívására a felperes a szerződés érvénytelensége jogkövetkezményeként a felek közti szerződés határozathozatalig terjedő hatályossá nyilvánítását, valamint az alperes marasztalását kérte 2.099.374 Ft tőke és járulékaik megfizetésében. A kért marasztalás a másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban nem teljesíthető, mivel a felperes a jogalakítás körében előadott kereseti kérelmet nem töltötte ki tartalommal a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) 37. §-ában, a 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontjában írtak szerint. Ezen túlmenően a megjelölt marasztalási összeg nyilvánvaló számítási hibákat tartalmazott: ahogy arra az alperes helytállóan rámutatott, a befizetett összegként megjelölt 29.901 Ft-tal szemben részéről 2011 augusztusától ténylegesen 33.201 Ft összegű befizetések történtek. Mindez a felperes terhére esett a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése szerint. Az egymástól el nem választható jogalakítási és a marasztalási kereset együttesen szolgálta volna a kereseti igény érvényesítését, a megjelölt hibák a kereset teljes elutasításához vezettek.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [15] A felperes felülvizsgálati kérelmében – tartalma szerint – a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, másodlagosan a másodfokú bíróság utasítását kérte új eljárásra, az érvénytelenség kiküszöbölésével és a felek közti elszámolás rendezésével.
- [16] Arra hivatkozott, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 239. §-ába és a 209. § (5) bekezdésébe ütköző módon jogszabálysértő.

- [17] Előadta, hogy a másodfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményének téves értékelésével következtetett az alperes részére adott tájékoztatás hibájára az árfolyamkockázat mibenlétét illetően. Tévesen maradt el annak értékelése, hogy az üzletszabályzatot az alperes megállapíthatóan átvette és megismerte. Utalt a 2018. február 13-i előkészítő iratára, amelyet megismétlése nélkül fenntartott. Rámutatott, hogy a szerződés aláírására azt követően került sor, hogy az alperes a finanszírozási igényét előterjesztette, tehát az alperesnek lehetősége volt kérdéseit a felperes felé feltenni. Kiemelte a Kúria 6/2013. PJE jogegységi határozata 1. és 2. pontjait, valamint a 2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontját, indokolását a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatot viselésére vonatkozó kikötése tisztességtelenségével kapcsolatban. Megjegyezte, hogy az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdései a deviza alapú hitelek esetén, illetve a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmára vonatkozó 203. § (7) bekezdés a) pontján keresztül a deviza alapú kölcsönszerződés esetén is kötelező rendelkezések.
- [18] Állította, hogy a finanszírozási szerződés rendelkezései alapján az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára egyértelműen felismerhetőnek kellett lennie annak, hogy az ügyletnak árfolyamkockázata van, amely korlátozás nélkül egyedül a fogyasztót terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a feleket az rPtk. 205. § (3) bekezdése szerint általánosságban terhelő együttműködési kötelezettséget az rHpt. 203. § (6) bekezdése kiterjeszti a fogyasztó javára, a fogyasztóval szerződő felet terhelő további tájékoztatási kötelezettség tartalmát az rHpt. 203. § (7) bekezdés a) pontja adja meg, amelyet a bíróságokra kötelező jelleggel értelmez a 6/2013. PJE jogegységi határozat. Eszerint a pénzügyi intézményt jogszabály alapján terhelő tájékoztatási kötelezettségnek az árfolyamváltozás lehetőségére és arra kellett kiterjednie, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészletekre, nem kellett viszont kiterjednie a tájékoztatásnak a forint és a deviza alapú hitelek kockázatának összehasonlítására, továbbá arra sem, hogy az árfolyamváltozás kockázatát az adós mire tekintettel vállalja. Az Európai Unió Bírósága a C-186/16. számú ítéletében a korábbi, a C-26/13. számú ítéletére visszautalással foglalt állást a szerződési feltétel világosságának, érthető megfogalmazásának követelményéről, utóbbi ítélet értelmezését a 2/2014. PJE jogegységi határozat átvette.
- [19] Állította, hogy a perbeli szerződés megkötésekor sem az rHpt., sem más jogszabály nem tartalmazott előírást arra, hogy a szerződéskötés előtt tájékoztassa a fogyasztót az árfolyamváltozás kockázatáról. A felperes szerződéskötési gyakorlata a perbeli időben nem tért el a többi piaci szereplő gyakorlatától sem. A fogyasztónak a szerződésben adott tájékoztatás birtokában, az iratok aláírást megelőző átolvasásával lehetősége volt, hogy megalapozott döntést hozzon. Vitatta, hogy a devizakonstrukcióval kapcsolatos rendelkezéseket az üzletszabályzat egymástól elszigetelten tartalmazza, ami kizárja az összefüggések áttekintését. Üzletszabályzata tematikusan tartalmazza a felek jogviszonyát rendező kérdéseket, így biztosítja az átláthatóságot. Az üzletszabályzat I. fejezete harminc pontban az alapfogalmakat, az V. fejezet a fizetési kötelezettségeket tartalmazza, azon belül az 5. pont világosan és érthetően a kölcsönbevevő kötelezettségvállalását a mértékadó devizanem és a forint közti árfolyamváltozásból eredő kockázatok viselésére. Az alperes perben meg nem döntött állítása szerint az üzletszabályzatot átvette, megismerte, ezért amennyiben nyilatkozatával szemben a szerződési feltételeket mégsem ismerte meg, az nem értékelhető a felperes terhén [rPtk. 4. § (4) bekezdés].
- [20] Megjegyezte, hogy az árfolyamkockázat fennállása és fogyasztóhoz telepítése a deviza alapú kölcsönszerződés jellegadó sajátossága (C-51/17. számú ítélet, 6/2013. PJE, 2/2014. PJE határozatok); a vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelensége érdemben vizsgálható a feltételt utóbb módosító DH-törvények ellenére. Utalt a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.544/2018/4. számú ítéletére is, amely a C-51/17. számú ítéletben írt szempontrendszerrel sem jutott el az árfolyamkülönbözet viselésére vonatkozó kikötés

tisztességtelenségéhez; értékelte az üzletszabályzat rendkívüli árfolyamesemény fogalmát meghatározó I/23. pontjában foglalt tájékoztatást is, amely szerint a forintárfolyam szélsőséges mértékben megnövekedhet. Állította, hogy a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően, a Kúria jogegységi határozataiban, az Európai Unió Bíróságának ítéleteiben kifejtetteknek megfelelő tájékoztatást adott az alperes részére az árfolyamkockázatról. A perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései nem tisztességtelenek.

- [21] Az összegszerűség vonatkozásában arra mutatott rá, hogy a követelés kidolgozásával a bíróság felhívásának tett eleget, a befizetések időpontjára vetített kalkulációja helyes. A kért számítási mód nem más, mint egy modellezett szerződéses kalkuláció.
- [22] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult. Egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

- [23] A Kúria a jogerős ítéletet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.
- [24] Előrebocsátja a Kúria a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban, hogy felülbírálati jogkörét az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a hatvannapos határidőben érkezett perorvoslati kérelemben – a következőkben kifejtettek szerint érdemi vizsgálatra alkalmas tartalommal – megjelölt jogszabálysértések vizsgálatával gyakorolhatja. Az rPp. 272. § (1) és (2) bekezdései értelmében – miként azokat az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – a jogerős ítélet több rendelkezését támadó, avagy több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozó felülvizsgálati kérelemnek valamennyi hivatkozás tekintetében rendelkeznie kell a törvényben meghatározott, egymással szoros logikai és perjogi kapcsolatban álló kötelező tartalmi kellékekkel. Ezek a támadott határozat, a jogszabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogszabályhely megjelölése, a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetése és a Kúria döntésére irányuló határozott kérelem. Több jogszabálysértésre alapított felülvizsgálati kérelemnek valamennyi jogszabálysértés tekintetében teljesítenie kell az előzőekben bemutatott tartalmi elvárást, ellenkező esetben a tartalmilag fogyatékos felülvizsgálati kérelmet – vonatkozó részében – a Kúria nem vizsgálhatja érdemben. A tartalmilag hiányos perorvoslati kérelem nem korrigálható utóbb, sem hiánypótlás elrendelésével, sem a felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél kiegészítő nyilatkozatával. A felülvizsgálati kérelemnek a kötelező tartalmi, egyben fogalmi elemekkel a benyújtására nyitva álló hatvannapos határidőn belül kell rendelkeznie. Az rPp. 272. §-át 2012. szeptember 1-jei hatállyal módosító, az igazságügyi és közigazgatási tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CXVII. törvény 9. §-a és 17. §-a eredményeként a 2012. október 31-e után jogerőre emelkedett határozatok ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmek kötelező tartalmi eleme – egyebek mellett – a megsértett jogszabályhely megjelölése, amelyet – az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3. pontjához fűzött indokolásból kitűnően – konkrétan, a jogforrás, a paragrafusszám, az esetleges bekezdések és pontok számának megadásával kell meghatározni, követelmény továbbá az is, hogy az így megjelölt jogszabályhely megfelelően a jogszabálysértés szöveges körülírásának.
- [25] Megjegyzi a Kúria, hogy az rPp. 272. § (3) bekezdése értelmében egyedül akkor térhet el a felülvizsgálati kérelemben tévesen megjelölt konkrét jogszabályhelyektől az állított jogszabálysértések vizsgálata során, ha e körben nyilvánvaló, azonosítható elírás történt, vagyis, ha a jogszabálysértés tényének megfelelő szöveges előadása alapján meg lehet állapítani, hogy a kérelem előterjesztője a kérelemben tévesen írtak helyett milyen jogszabályhely megsértésére kívánt valójában hivatkozni. Jelen ügyben e szabály alkalmazására nem volt mód.

- [26] Az előzőekből következően tartalmi hiányossága – a jogszabálysértés szöveges körülírásának megfelelő jogszabályhely megjelölésének elmaradása – zárta ki a felülvizsgálati kérelem vizsgálatát abban a részében, amely a megállapítható érvénytelenség alkalmazni kért jogkövetkezményére, a másodfokú eljárásban ebben a körben kidolgozott kereset marasztalási része megalapozottságára és megfelelő összegaszerűségére utalt. A felperes az rPtk.-nak az általa előadott jogszabálysértéshez igazodó konkrét rendelkezését, az rPtk. 237. § (2) bekezdését, sem pedig a DH2. tv. jogerős ítéletben figyelembe vett szabályait nem jelölte meg a perorvoslati kérelmében. Az rPtk. felperes által felhívott 239. §-a a részleges érvénytelenség kérdését rendezi, szabályozási tartalma a felülvizsgálati kérelem érvrendszerén belül nem volt az ügyre vonatkoztatható és érdemben vizsgálható jogszabálysértés.
- [27] Az ügy érdemét tekintve egyetértett a Kúria a jogerős ítélet álláspontjával abban, hogy a perbeli kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó tartalma nem felelt meg az érthető és világos megfogalmazás követelményének.
- [28] Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás]. A kölcsön- vagy lízingszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek a kölcsönbe-, illetve lízingbevevő fizetési kötelezettségét, így az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt, a kikötések tisztességtelenségén keresztül idézhetik elő a szerződés érvénytelenségét. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs [2/2014. PJE jogegységi határozat III/1. pontjához tartozó indokolás]. A világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően – amelyet az Európai Unió Bírósága többek között a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletében is értelmezett – a vizsgált szerződéses feltétel tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan.
- [29] Nem fogadható el a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítéseként, ha a fogyasztó több, külön okiratban szereplő szerződési feltétel együttes értelmezése, vagy több rendelkezés egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat mibenlétét, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását. Amennyiben a szerződési feltételek összetett, nem áttekinthető szerkezeti kialakítása miatt az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket – az eltérő helyen lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével – magának a fogyasztónak kell megkísérelnie azonosítani és felismerni, az általános szerződési feltételek érintett kikötései nem tekinthetők világosnak és egyértelműnek.
- [30] A felperes felülvizsgálati kérelemben tett megjegyzésével ellentétben, üzletszabályzatának nem önmagában, a teljes szerződéses tartalom felől nézve, hanem szigorúan az árfolyamkockázat viselését szabályozó szerződéses kikötések tekintetében kellett logikusan felépítettnek és ebből a szempontból átlátható szerkezetűnek lennie a kereset megalapozottságához.
- [31] Az ügyben másodfokon eljáró bíróság helyesen, – az alperes részére a szerződéskötéshez kapcsolódóan szóban vagy írásban adott külön tájékoztatás hiányában – a felek közti szerződés, a részévé vált üzletszabályzat releváns rendelkezései tételes vizsgálatával elemezte az árfolyamkockázat mibenlétére vonatkozó tájékoztatás tartalmát: a normál devizakonstrukciót (I.6. pont), a havi fix konstrukciót (I.7. pont), futamidőt (I.8. pont), törlesztőrészletet (I.15. pont), mértékadó devizanemet (I.16. pont), mértékadó kamatlábat (I.17. pont), kalkulációs kamatlábat (I.18. pont), rendkívüli árfolyameseményt (I.21. pont), mértékadó árfolyamot (I.22. pont), kamatváltozás II.-t (árfolyamváltozás) (I.23.b. pont)

szabályozó kikötések, valamint a IV.6. és az V.5. pontok együttes értékelésével jutott következtetésére, miszerint a fogyasztó számára nem jelentek meg áttekinthetően, világos és érthető tartalommal az árfolyamkockázat összefüggései.

- [32] A felek deviza alapú kölcsönszerződésének egyedi része utal a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére, mértékadó devizanemként ugyanis a svájci frankot (CHF) jelöli meg, a kölcsön mellett a fizetendő törlesztőrészeket összegét pedig forintban adja meg. Az árfolyamváltozás lehetséges elszámolási módjai közül az alperes a szerződésben foglaltak szerint a fix törlesztő részekkel rendelkező deviza alapú finanszírozást (fix deviza konstrukció) választotta. Ezzel kapcsolatban az egyedi lízingszerződésben a következő tájékoztatás szerepel: „A kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) elszámolása a futamidő végén történik. A fizetendő kamatváltozás I. és kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) esetén a futamidő – azonos törlesztőrészek mellett – meghosszabbodik, a visszajáró kamatváltozás I.-t és kamatváltozás II.-t (árfolyamváltozást) a hitelező visszautalja a kölcsönbevevőnek.”
- [33] A Motorker.hit.HIT/2008.07.01. számú üzletszabályzat I.7. pontja a Havi Fix konstrukcióval kapcsolatban rögzíti, hogy amennyiben a mértékadó devizanem nem forint, a kamatváltozás II. elszámolása a futamidő végén történik, ha a futamidő alatt nem következik árfolyamesemény. A mértékadó devizanem fogalma alatt az üzletszabályzat I.16. pontja szerint az egyedi kölcsönszerződésben meghatározott devizanemet kell érteni azzal, hogy amennyiben a mértékadó devizanem forint, úgy értelemszerűen a kamatváltozás II.-re és a kamatváltozás III.-ra vonatkozó rendelkezések nem kerülnek alkalmazásra. A mértékadó árfolyam az üzletszabályzat I.22. pontjának fogalom meghatározásából kitűnően a mértékadó devizanem vételi árfolyama az egyedi kölcsönszerződés létrejötté napján. Rendkívüli árfolyameseménynek az üzletszabályzat I.21. pontja értelmében az minősül, ha az árfolyam legalább 150%-kal magasabb a mértékadó árfolyamhoz képest. A kamatváltozás II. (árfolyamváltozás) az üzletszabályzat I.23.b. pontja szerint a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerint meghatározott kamatkülönbözet: $\text{kamatváltozás II.} = \text{fizetési kötelezettség} \times (\text{fizetési esedékesség napján aktuális deviza eladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam} - 1)$. Az esedékessé vált törlesztőrészekre jutó kamatváltozás II.-t a hitelező az üzletszabályzat IV.6. pontja értelmében utólag – a hirdetményben közzétett gyakorisággal – terheli ki, amennyiben a még ki nem terhelte valamennyi kamatváltozás II. összege legalább a hirdetményben meghatározott mértéket eléri. A szerződés megszűnésekor a hitelező a ki nem terhelte valamennyi kamatváltozás II.-t kiterheli, illetve jóváírja.
- [34] A Havi Fix konstrukcióval kapcsolatban az üzletszabályzat XI. pontjában speciális rendelkezések is szerepelnek. A XI.1. pont kimondja, hogy a kölcsönszerződés futamideje a felek minden egyéb külön jognyilatkozata nélkül meghosszabbodik a kamatváltozás II. megfizetésére rendelkezésre álló fizetési határidő időpontjáig. Az esedékessé vált törlesztőrészekre jutó kamatváltozás II. a XI.2. pont szerint a hitelezőt a törlesztőrészek fizetési esedékességének napjával illeti meg azzal, hogy a kamatváltozás II. teljes összegét a hitelező az utolsó törlesztőrészlet esedékessége napjára (elszámolás időpontja) számítja ki (XI.3.a. pont), a hitelező jogosult a kölcsönbevevőt terhelő felszámított kamatváltozás II.-re – attól az időponttól kezdve, hogy az a hitelezőt megilleti, az elszámolás időpontjáig terjedő időszakra – a kalkulációs kamatlábnak megfelelő mértékű kamatot felszámítani azzal, hogy köteles a hitelezőt terhelő felszámított kamatváltozás II. összegével annak felszámításakor a kölcsönbevevő felé fennálló kamatváltozás II. követelését csökkenteni (XI.2.b. pont), a kamatváltozás II.-t a kölcsönbevevő havi részletekben fizeti meg oly módon, hogy a fizetendő részek nem haladják meg a mértékadó törlesztőrészlet összegét, az első részlet esedékessége pedig az utolsó törlesztőrészlet esedékességét követő 30. nap (XI.2.c. pont), a kölcsönbevevő jogosult a még nem ki nem fizetett részeket egyoldalúan megváltoztatni, amennyiben a kalkulációs kamatláb változik (XI.2.d. pont), a felszámított kamatváltozás II.-vel kapcsolatos elszámolás időpontjában a hitelezőt terhelő kamatváltozás II.-t pedig a

hitelező az elszámolás időpontját követő 10 munkanapon belül megfizeti a kölcsönbevevő részére (XI.2.e. pont). Végül az üzletszabályzat XI.3. pontja kimondja, hogy rendkívüli árfolyamesemény bekövetkezte esetén a hitelező jogosult az esedékessé vált törlesztőrészekre jutó kamatváltozás II.-t a rendkívüli árfolyamesemény bekövetkeztét követően a kölcsönszerződés futamidejének lejártát megelőzően kiterhelni.

- [35] Az üzletszabályzat V.5. pontja – a szerződési feltételek előzőekben ismertetett fejezetei között, a kölcsönbevevő hét pontba szedett fizetési kötelezettségei körében – annyit rögzít, hogy amennyiben a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint (HUF), a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, mely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázatot. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke Euro esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és az Euro keresztárfolyamának változása.
- [36] Az üzletszabályzat ismertetett kikötései alapján azt az alperes valóban számításba vehette, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, azonban annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az üzletszabályzat több, különböző helyen, nem áttekinthető szerkezetben szereplő, számos esetben egyébként is homályos megfogalmazású szerződési feltételének együttes értelmezése és egybevetése alapján legfeljebb csak kikövetkeztetni tudta. Nem tekinthető ilyen kifejezett magyarázatnak az üzletszabályzat I.23.b., valamint az V.5. pontja sem. Az előbbi szerződéses pont ugyanis csak egy a fogyasztó számára sem az összetevőit, sem a végeredményét tekintve nem számszerűsíthető, nem értelmezhető matematikai képletet rögzít, az árfolyamkockázat lényegének, gazdasági következményeinek szöveges magyarázatát nem adja. Az V.5. pont lényegében a fogyasztó nyilatkozata az árfolyamkockázat viselésére, amelyet azonban – a már kifejtettek szerint – nem előzött meg, nem támasztott alá a pénzügyi intézmény számára előírt tájékoztatási kötelezettség megfelelő tartalmú, igazolt teljesítése. Külön kifejezett magyarázatot, tájékoztatást az üzletszabályzat az árfolyamkockázat mibenlétére, annak a fogyasztó alperes fizetési kötelezettségére gyakorolt hatására vonatkozóan nem tartalmaz.
- [37] Az általános szerződési feltételek ilyen szabályozási megoldása nem felel meg az átláthatóság ismertetett követelményének, nem tekinthető világosnak és érthetőnek.
- [38] Mindehhez képest a felperes felülvizsgálati kérelme nem tartalmazott olyan kidolgozott, az üzletszabályzat vonatkozó rendelkezései tartalmán keresztül levezetett érvelést, amelyből – a másodfokú ítélet indokolásának cáfolataként – következtetni lehetne a szerződés eltérő értelmezésére és megállapítható lenne, hogy az alperes az árfolyamkockázat korlátlan viselésére az adott kockázat mibenlétével összefüggésben, annak a törlesztőrészekre gyakorolt hatása ismeretében vállalt kötelezettséget az üzletszabályzat V.5. pontjában.
- [39] Megalapozatlanul, a pénzügyi intézményt az árfolyamkockázat mibenlétével kapcsolatban terhelő tájékoztatási kötelezettség lényegével és rendeltetésével ellentétesen utalt a felülvizsgálati kérelem az üzletszabályzat átvételének jelentőségére a fogyasztó alperes részéről, illetve ebből következően az rPtk. 4. § (4) bekezdésének irányadó jellegére. A felperes perben vizsgált üzletszabályzata – a korábban részletezettek szerint – nem rendelkezett elégséges és elfogadható tartalommal az árfolyamkockázat mibenlétére adott tájékoztatás tekintetében; mindezt a szerződési feltételek átláthatóságának megítéléséhez a fogyasztó felé tájékoztatásra kötelezett, egyben a szerződési feltételeket kidolgozó felperes oldalán – a fogyasztó számára per jogilag kedvezően – kellett értékelni a peres eljárásban.
- [40] Rögzíti végül a Kúria, hogy a felülvizsgálati eljárás a jogerős ítélettel szemben igénybe vehető rendkívüli perorvoslat, tárgyából és a korábban részletezett korlátaiból következően a jogerős ítélettel szemben kell a törvényben meghatározott tartalommal érvelést tartalmaznia. Nem fogadható el ilyennek, ezért nem vizsgálható érdemben a felülvizsgálati eljárásban, amennyiben a fél csupán visszautal az eljárás korábbi szakaszaiban előterjesztett beadványai

tartalmára. A Kúria ebből következően nem vizsgálta jelen eljárásban a felülvizsgálati kérelem hivatkozását a felperes egy korábbi, 2018. február 13-i iratára.

- [41] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [42] A felperes az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében köteles az alperes jogi képviselőjével felmerült eljárási költség megfizetésére az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó 78. § (1) bekezdés szerint. Az ügyvédi munkadíj áfával növelt összegét a Kúria a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján a csatolt megbízási szerződésben kikötött mértékben állapította meg.
- [43] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.
- [44] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. március 31.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Csőke Andrea s.k. bíró